

Hannover főpolgármesteri hivatala nemrég színes szórólapokon tájékoztatta a lakosságot, hogy a nemi esélyegyenlőség jegyében kötelező hivatalos nyelvhasználatot vezet be. A politikai trendnek megfelelni vágyó szocialista városvezetés a jövőben a "Gendertörvény" szellemében így próbál harcolni a különböző nemi identitással rendelkezők társadalmi kirekesztése ellen.

Törvény a harmadik nemről

A hivatkozott törvény a heteroszexuális rendszerbe nem illeszthető, ún. interszexuális állampolgárok elismeréseként engedélyezi a „diverz” azaz „eltérő, más nemű” megnevezésnek a születési anyakönyvben és a személyi okmányokban történő rögzítését. Ezt felnőtt esetben eskühöz kötik, kiskorúnál a szülő kérésére, orvosi igazolásra végzik el. Németországban ugyanis 2019. január elsejétől hivatalosan nem kettő, hanem három nem van. A harmadik nembe a bináris skálán fellelhető összes nemi identitás beletartozik, becslések szerint mintegy 160 000 ember, a teljes népesség 2 ezreléke. A törvény nemcsak az anyakönyvi nyilvántartást, hanem a végcék, öltözők és a munka világát is átírja. Az álláshirdetésekből ezentúl fel kell tüntetni, hogy a munkáltató férfi, női, és/vagy diverz nemű dolgozót akar-e foglalkoztatni, és amíg harmadik típusú szociális helyiségeket nem alakítanak ki, addig az eltérő nemű dolgozó maga dönti el, hogy a férfi vagy női zuhanyozót használja-e, és a céget melyik nemre jellemző öltözékben képviseli majd. A kollektív szerződéseket is módosítani kell, hogy a diverz neműek demokratikus érdekképviseletben részesülhessenek. A törvény a sport világot egyelőre nem érinti, a jövő zenéje, hogy ott milyen kavalkád jöhet létre.

Nyelvtani nemek

Miután a német nyelv főneveit latin mintára nyelvtani nemek szerint csoportosítja, a törvény bevezetése a nyelvhasználatot érinti a legérzékenyebben. A női egyenjogúság élharcosai már korábban is sérelmezték, hogy a hagyományos társadalom a férfiak társadalmi szerepvállalására és munkájára épült, és ezt a nyelv a mai napig tükrözi. Bár statisztikailag a német főnevek 42% nőnemű, 37% hímnemű és kb 20% semleges, mégis férfi-domináns, jellemzően férfi-nyelv a német, holott az életben a férfiakat és a nőket egyformán kellene figyelembe venni. „Mindig rosszul esik, ha a hímnemű alakot olvasom, ilyenkor egyszerűen nem érzem magam megszólítottak” – panaszkodtak a nők, és nőneműre alakították át a kérdéses titulusokat. Most meg itt vannak a diverzek, akik nem semleges neműek, tehát nyelviileg még a névelő megváltoztatásával sem lehet őket sehova sem besorolni.

Gender-egyenjogú hivatalos nyelvhasználat

A hannoveri főpolgármester ellen az ügyészség pár hónapja sikkasztás gyanúja és hivatali visszaélés miatt vizsgálatot rendelt el. Talán jó pontot akart szerezni, hogy mindenkit megelőzve, még hivatali ideje alatt valami emlékezetes dolgot hozzon létre, és ezzel kivívja a progresszív erők támogatását. „A sokszínűség az erősségünk, ezt az alapgondolatot teljesítjük hivatalunk nyelvhasználatában is. Mindenkit meg kell szólítani, nemcsak nőket és férfiakat, hanem azokat is, akik magukat sem nőnek, sem férfinak nem tartják. A jövőben kötelező a város hivatalainak összes levelezésében, iratanyagában a nemtől független fogalmazás használata” – nyilatkozta Stefan Schostok főpolgármester.

A hivatalos dokumentum útmutatót ad a genderegyenjogú nyelvhasználatához, hogy a tizenegyezer hivatalnok véletlenül se vétsen az új szabály ellen. A címzésben titulus helyett a keresztnévet kell használni, kerülni kell a Frau/Herr (asszony/úr) megszólítást, személyek helyett lehetőség szerint inkább csoportok vagy intézmények nevét kell írni. Az összes társadalmi nemet magába foglaló megszólítás nem mindig lehetséges. Ilyenkor gendercsillagot használnak, azaz a hím- és nőnemű végződés között egy csillagocskával jelzik, hogy a megszólítás valamennyi társadalmi nemű és nemi identitású élőlényre vonatkozik (der*die Ingenieur*in, azaz mérnök, mérnök^{nő}, a csillag középen pedig mutatja, hogy minden egyéb másnemű mérnök is). A gendercsillaggal célzottan az elavult nyelvi dualizmust akarják elvetni. Nemcsak a megszólítás okoz nehézséget, hanem sok egyéb más is. A jegyzőkönyvet idáig a jegyzőkönyvvezető írta, aki nyelvtani neme szerint hímnemű. Mostantól erre igei szerkezetet kell alkalmazni, az nem diszkriminatív: „a jegyzőkönyvet vezeti XY”. Egyébként is ajánlják az igés és igeneves szerkezetek használatát a főnévi helyett, mert ezzel a hímnemű főnévi alanyt meg lehet regulálni és minden létező nemet kifejezni képes szóvá szelídíteni. Így lesz a tanárból (Lehrer) aki tanít (Lehrende) és a választópolgárból (Wähler) aki választ (Wählende), hogy meg ne sértsük a más identitásúak érzékenységét! A pulpitust jelentő Rednerpult ugyan grammatikailag semleges nemű, de benne a Rendner férfi beszélőre utal, ami kirekesztő, hiszen nők és mások is kiállnak beszélni az emelvényre. Ezért az új szó a genderkorrekt Redepult, amiben ugyan a Rede (beszéd) nőnemű, de itt az már nem számít. A hivatal szóvivője nem látja Goethe nyelvének megerőszkolását ebben az intézkedésben, hiszen a nyelv változó rendszer, adott világunk, jelen esetben a mindenki számára egyenlő esélyt biztosító világ tükörképe. A szóvivő titulását a sajtó egyből helytelenül használta, a gendercsillagos Sprecher*n helyett Sprecherint írtak nőnemben, merthogy egy hölgy az illető. Ha mégsem az, hanem a 77 vagy akárhány társadalmi nem valamelyikével azonosul, személyiségi jogainak megsértése miatt akár pert is indíthat az újság ellen. Ilyenkor arra gondolok, milyen modern, flexibilis és demokratikus gondolkodású a magyar nyelv, nálunk nincsenek nyelvtani nemek, nincs nemi alapon történő kirekesztés sem. Döntse el mindenki maga, hogy férfi-e vagy nő, egyáltalán, legyen, ami akar lenni!

Társadalmi fogadtatás

A bejelentéskor persze elszabadultak az indulatok. A hannoveri népfőiskolán azonnal vitaestet rendeztek, és a gőz kieresztésére a helyi napilap fórumot nyitott. Az esten nem voltam ott, de az olvasói véleményeket átfutottam. Érdekes, hogy az intézkedést üdvözlők egytől-egyig nők

voltak, „végre láthatóvá válunk a szavak mögött” - írták. Az interneműek nem fedték fel nemi identitásukat. A férfiak konzervatívak, maradnának a hagyományos alakoknál, és ideológiai okokból cselekvő politikai erőket sejtene a háttérben. „A nyelvvel a gondolatainkat adjuk vissza, és aki a szavakat megváltoztatja, a gondolkodást változtatja meg.” – mondják. A közvéleményt is megkérdezték, hogy szerintük van-e értelme a gendersemleges nyelvhasználatnak? A megkérdezettek 68%-a szerint nincs, de 21% bizony fontosnak találja. És hát a kancellár asszony új évi beszédében már irányt is mutatott, amikor ápolónők helyett az ápolásban foglalkoztatottokról beszélt. Saját személyes tapasztalatom viszont az, hogy a markos férfiápolót a kórházban a betegek – nemére való tekintet nélkül - Schwesternek (nővérnek) szólítják.

Rab Irén
Magyar Hírlap